

מותו של ענינה

נגד הגזענות ובעד השלום. הספיקו בעיני מקארתי, כדי להוכיח שלוסי אכן מוסיף להיות קומוניסט ומרעיל-בארות.

הוא הוזמן להעיד בפני הוועדה לפעולות אנטי-אמריקאיות. שעה שהוא שוה באיטליה וביים שם סרט (באמריקה כבר לא העז איש להפקיד בידיו תסריט). משלא הופיע, נמצא חייב והבין שמוטב שישאר באירופה. פליט אחר מאותה תקופה, התסריטאי קארל פורמן (שאף הוא הלך לעולמו בשבוע האחרון), היה האיש שעזר ללוסי להתאקלם באנגליה, ולמצוא עבודה בטלוויזיה, אומנם במלאכות ששנא, אבל שהיה בהן די כדי להתפרנס.

בשנות ה-50 החל לוסי מביים סרטים באנגליה, תחת שמות בדויים. משום שהמפיקים ביקשו להפיק סרטים אלה בארצות-הברית וחששו שבשמו שלו, יאסרו הסרטים להצגה שם. שמו החל מופיע שוב על המסכים, כאשר מצד אחד, נחלש שיגעון הרדיפה של האומה האמריקאית, ומצד שני, החלו מבחינים בערכים האמיתיים המסתתרים באישיות זו.

בהשתייכות למיפלגה הקומוניסטית, ולכן כאויב האומה. במיקרה זה, היה למקארתי בסיס: לוסי אכן היה מקורב למיפלגה, הוא ביקר בשנות ה-30 כברית-המועצות, אפילו ביים שם מחזה של קליפורד אודס, והביע את אהדתו למהפכת אוקטובר. אחרי ששב לאמריקה.

העובדה ש-15 שנים הפרידו בין ביקור זה ובין חקירתו של הסנטור הידוע לשימצה, לא הפריעה לאיש.

הבימאי ג'וזף לוס' (למעלה) מי שעשה את

ה"המשרת" וה"מקשר"

"למען ידעו"

"דון ג'ובאני"

וסרטי מוכת

אחרים מת

בגיל 75

מי שעקב אחר סרטיו של ז'וזף לוס 30 השנים האחרונות, ולא טרח בדוק את קורות חייו, עשוי להשוב, מיה רבה של צדק, כי מדובר באחד נימאים הבולטים של אנגליה אחרי ילחמת-העולם השנייה. אולם לוסי, הלך לעולמו לפני שבוע, בגיל 75, י' יליד איצות-הברית, אמריקאי והתו ובאפיו, איש אשר בילה את מחצית השנייה של חייו באירופה, לא תוך בחירה, אלא מכורח המציאות. הוא עזב את מולדתו, כפי שעשו יד כמה אמנים ידועים בתחילת שנות ה-50, בשל רדיפות הסנטור הקומוניסטי, שבעיניו נחשד לוסי

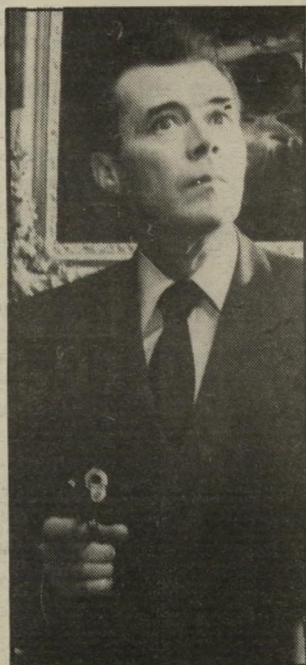
ג'וזף לוס' מביים את סידני לומט וג'יימס לידן ב-1938 התחלות בתיאטרון

כמה ציטטות של ז'וזף לוס' על הסרטים שעשה, על האנשים שעימם עבד ועל קולנוע בכלל:

על בימוי

אינני מאמין שהייתי מגיע להישגים שאליהם הגעתי בקולנוע, ללא הניסיון הקודם שהיה לי בתיאטרון. כענייני, מטרת האמנות לא היתה אף פעם שיחזור מדויק של החיים. האמנות מספקת את ההרגשות הנכונות בתוך השיחזור הזה, והמרכיב התיאטרלי בקולנוע הוא זה שעזר לי לעצב את הרברים בצורה ברורה ובלתי מעוררת יותר.

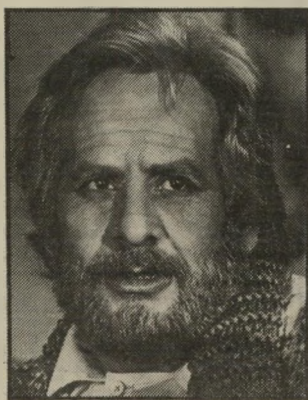
כאשר אני עושה סרט, איני יוצא אף פעם מן ההנחה: הנה זה נושא שהולם לקו היצירה שלי, ראוי שאעשה אותו. אם אומרים לי שסרט כמו מר קליין הוא סיפור על מסע, שבסופו מגלה הגיבור את זהותו האמיתית, וזו תופעה שחוזרת רבים מסרטיי האחרים, איני יכול אלא להסכים. אולם זהו תפקיד הביקורת להבחין בקווים שכאלה, אם שואלים אותי בנדרון, אני יכול לאשר או (המשך בעמוד 46)

בוגארד ב.המשרת" חמישה סרטים ביחד

מעמדות שונים, בני עמים שונים או תרבויות שונות. זה עתיד היה להיות נושא מרכזי בסרטיי בשנות ה-60 וה-70, שעליהן מתבססת עד היום תהילתו.

אחרי שערווריה רבתי שליוותה את הסרט אווה, שנחשב על-ידי רבים (כולל השחקנית הראשית בו, ז'אן מורו) ליצירת-מופת שקוצצה באכזריות על-ידי המפיקים, האחים חאקים, הוא פותח בסדרה של תמונות מרתקות המוקדשות למיבנה של החברה האנגלית: המשרת, תאונה, המקשר, לצידם, הוא עשה סרט אנטי-מיליטריסטי קיצוני כמו למען יידעו. הוא הירשה לעצמו נסינות סגנוניים כמו מודסטי בלייז, חור

ז'וזף לוס' ב"גליליאו" השוואה ללוטון

לעסוק בקומוניזם ברציחותו של טרוצקי ולא שכח את אהבתו הראשונה, הבימה, בסרטים כמו בית הבבות, גליליאו (הוא ביים את המחזה עוד בניו-יורק, כשברכט לצידו וצ'ארלס לוטון בתפקיד הראשי) ול-אחרונה, דון ג'ובאני.

האינפורמציה המפורטת והיסודית ביותר על חייו של לוסי ועבודתו נמצאת בספר שכתב מבקר-הקולנוע הצרפתי, מישל סימן. למען האמת, אין זה בדיוק ספר, אלא ראיון מאראתוני עם הבימאי, שבו מתעכבים בקפדנות רבה על כל השלבים השונים, הן בחייו הפרטיים והן בעבודתו האמנותית.

סימן עומד להוציא לאור בקרוב (ואולי זה כבר הופיע) ספר שני, ובו ניתוח מדויק של כל אחד מן הסרטים, בפני עצמו, מנקודת מבט ביקורתית. מתוך סיפרו הראשון של סימן, הרי

גלנדה ג'קסון והלומט ברגר ב"אנגליה הרומנטית" הבורגנית והאנרכיסט

ג'ולי בריסטי ואלן בייטס ב"המקשר" האריסטוקרטית והאיכר

סרטים מאותה התקופה כמו פגישה מקרית או הרוצח, מעידים כבר על סיגנון קולנועי מלוטש, על שימוש אלגנטי ביותר בתנועות המצלמה, על גישה חזותית מעוצבת היטב, משולבת באיבחון דק של יחסים בין בני

עבודתו בתיאטרון, לעתים קרובות בשיתוף-פעולה עם ברטולד ברכט, כאשר המחזאי שהה בארצות-הברית (גם הוא הסתלק משם הורות לסנטור הפעלתן), וסרט ראשון כמו הנער בעל השערות הירוקות, שהיה סרט סימלי